

Varme om **vinteren**

Lærervejledning

Vi i Naturskolen

Kære børnehaveklasseleder

Denne vejledning er tiltænkt som en støtte til dig, der har ansvaret for 0. klassernes deltagelse i undervisningsforløbet "Varme om vinteren", som er en del af Vi i Naturskolen.

Forløbet er udarbejdet i fællesskab mellem Vardemuseerne, NaturKulturVarde, DIN Forsyning med pædagogisk vejledning fra en lærerrepræsentant fra Nordenskov Skole og en skolekonsulent fra Varde Kommune.

Målet med forløbet er at give eleverne i 0. klasse indblik i vinterens store udfordring for dyr og mennesker: at holde på varmen!

Forløbet er inddelt i tre faser - før, under og efter - og er sammensat med udgangspunkt i færdigheds- og vidensmålene inden for temaet "Naturfaglige fænomener". Her i lærervejledningen finder du materiale til både før- og efterfasen.

Har du spørgsmål eller kommentarer til forløbet, er du meget velkommen til at kontakte os:

NaturKulturVarde

Morten Vinding, naturvejleder
mv@naturkulturvarde.dk

DIN Forsyning

Jeppe Vestergaard
jlv@dinforsyning.dk

Vardemuseerne

Troels Riknagel, museumsformidler
tr@vardemuseum.dk

Vardemuseerne

		Fase	Færdigheds- mål: Årets gang	Videns- mål: Årets gang	Færdigheds- mål: Dyr og planter	Vidensmål: Dyr og planter	Færdigheds- mål: Bæredygtig- hed	Vidensmål: Bæredygtig- hed	Færdigheds- mål: Natur- nysgerrig	Vidensmål: Natur- nysgerrig
Naturfaglige fænomener	Eleven kan ud fra viden og erfaring færdes iagttagende i naturen	1	Eleven kan forbinde vejr-fænomener til årstiderne	Eleven har viden om årets rytme i Danmark	Eleven kan genkende dyr og planter i nærområdet	Eleven har viden om inddeling af dyr og planter i grupper	Eleven kan tage hensyn til naturen ved at tilpasse sin adfærd og leg	Eleven har viden om hensigtsmæssig adfærd i naturen	Eleven kan undersøge naturen ud fra egne iagttagelser, herunder med digitale værktøjer	Eleven har viden om måder at undersøge natur på

Hvem får I besøg af - og hvornår?

Forløbet kører i en 3-årig turnusordning, hvilket betyder, at I som skole får besøg af tre forskellige udbydere (Vardemuseerne, NaturKulturVarde, DIN Forsyning) i løbet af en periode på 3 år. På den måde får I indblik i temaet fra både et kulturhistorisk, naturvidenskabeligt og biologisk perspektiv. Før- og eftermaterialet giver jer mulighed for at sammensætte jeres forløb således, at I kommer omkring alle tre perspektiver, mens selve udbyderens besøg hos jer vil tage udgangspunkt i den enkelte udbyders ekspertiseområde.

Her kan du se, hvilken udbyder I får besøg af i skoleåret 2021/22.

Vær opmærksom på, at I selv skal sørge for at booke jeres forløb på www.viinaturskolen.dk senest 1. september 2021.

NaturKulturVarde

Agerbæk
Blåbjerg (1+2)
Næsbjerg
Tistrup
Alslev

DIN Forsyning

Starup
Nordenskov
Blåvandshuk
Janderup
Outrup
Thorstrup
Horne

Vardemuseerne

Ansager
Årre
Frello
Lykkesgård
Ølgod

Du finder praktiske informationer fra hver af udbyderne på de følgende sider

Varme om vinteren

– for 0. klasserne i Varde Kommune

Fase 2: Besøg på skolen (under)

Tidsramme: Besøget varer ca. 45-60 min. pr. klasse og bestilles hos DIN Forsyning. Se hvordan under praktiske informationer nedenfor.

Sted: På skolen; i elevernes klasselokale. Som udgangspunkt kommer vi ud og besøger jer. Har I dog lyst til at besøge os i Den Gamle Kedelhal i centrum af Varde, er der også mulighed for det. For nærmere information herom se nedenfor.

Formål: At visualisere fortidens såvel som nutidens varmekilder – med særligt fokus på fjernvarme.

Indhold: Eleverne bliver gennem dialog og forskellige aktiviteter introduceret til fjernvarmekredsløbet, herunder fjernvarmerørens konstruktion og funktion, og begrebet isolering.

Praktiske informationer:

- Besøget skal bestilles via bookingsystemet på vores hjemmeside (www.dinforsyning.dk/da-dk/skoletjeneste/book-et-besog). Ønsker I at besøge os i Den Gamle Kedelhal, skal du skrive dette i kommentarfeltet, når besøget bestilles.
- Skoler med flere spor skal gå sammen om at booke én dag. I tilfælde heraf, skal du gøre opmærksom herpå i kommentarfeltet. Vi kontakter dig efterfølgende for at planlægge afviklingen af klassernes forløb.
- DIN Forsyning stiller med en formidler, der står for det faglige indhold, og vi ser gerne, at den ansvarlige lærer under besøget er aktivt deltagende og tager ansvar for klassens opførsel.
- Det er muligt at tilpasse aktiviteterne til elever med særlige behov. De relevante klasser bedes dog i god tid inden besøget tage kontakt, så der i fællesskab kan udarbejdes en plan med henblik på at give eleverne en god oplevelse.

Har du spørgsmål eller kommentarer til forløbet, er du meget velkommen til at kontakte Skoletjenesten hos DIN Forsyning på mail: jl@inforsyning.dk.

Varme om vinteren

Tidsramme: Forløbet varer ca. 1,5 time. Vi anbefaler, at skolerne som minimum afsætter samme tid til såvel forberedelse som efterbehandling.

Sted: Som udgangspunkt kommer vi ud og besøger skolerne. Det er dog muligt, hvis I har lyst, at afvikle forløbet på museet i Ølgod. Kontakt Troels, tr@vardemuseerne.dk for nærmere aftale om tid.

Indhold: Forløbet giver indblik i almindelige danskeres levevilkår i mørke og kolde tider. Med udgangspunkt i elevernes egen forståelse og opfattelse af vinteren, bevæger vi os tilbage til tiden før elektriciteten. Gennem samtale sætter vi fokus på, hvordan mennesker rent praktisk har taklet vinterens udfordringer. Autentiske museumsgenstande og levende billeder supplerer samtalen for at aktivere elevernes sanser i læreprocessen.

Praktiske informationer:

- Besøget foregår i perioden 3. januar– 28. februar 2021. I skal selv sørge for at booke dato [på www.viinaturskolen.dk](http://www.viinaturskolen.dk)
- Vi har brug for, at der bliver stillet et lærred eller smartboard til rådighed, gerne med mulighed for internetforbindelse.
- Besøg fra museet kommer til at foregå indendørs i jeres klasselokale.

Har du spørgsmål eller kommentarer til forløbet, er du meget velkommen til at kontakte Troels hos Vardemuseerne LÆRING, på mail: tr@vardemuseerne.dk

Varme om vinteren

Ræven er et kendt dyr i den danske natur, og på dagen oplever vi ræven igennem vinteren. I får et stort kendskab til den, bl.a. hvordan den holder varmen, hvad den spiser, hvordan den fanger sin mad samt hvilke andre dyr, den møder på sin vej.

Vi slutter dagen omkring bålet, hvor vi perspektiverer til mennesket - hvordan vi holder varmen ude og findes der er nogle paralleller til ræven?

Ved bålet laver vi en vintersuppe og arbejder med uld, som mennesket altid har brugt til at holde varmen, og vi filter nogle af de dyr, vi har "mødt" i dagens løb.

Tidsramme: Besøget varer ca. 2,5 timer.

Sted: På skolen. NaturKulturVarde har brug for en tilbagemelding fra BH-klasselederen om et egnet natursted i nærheden af skolen, som vi kan bruge på dagen. Gerne med bålhus eller lignende. Det er også muligt at afvikle forløbet hos NaturKulturVarde i Varde Sdr. plantage, Roustvej 111, hvor der er stort bålhus, toilet m.m. samt mulighed for at blive i området resten af dagen. Kontakt os, hvis I er interesseret i dette.

Indhold: Det er vinter, og naturen ser ud til at være gået på standby. Alle prøver at spare på energien og holde sig varm. I forløbet kommer I til at opleve vinternaturen med rævens øjne samt på egen krop mærke, hvad der skal til for at holde sig varm ude i naturen.

Praktiske informationer:

- Besøget foregår i februar.
NaturKulturVardes naturvejleder kommer ud til jer i skolens nærområde i februar. I skal selv sørge for at booke dato senest 1. september på www.viinaturskolen.dk
- NaturKulturVarde har brug for en tilbagemelding fra BH-klasselederen om et egnet natursted i nærheden af skolen, som vi kan bruge på dagen. Gerne med bålhus eller lignende (tilbagemelding senest 15. januar på mail til: mv@naturkulturvarde.dk).
- Det er også muligt at komme ud til NaturKulturVarde i Varde Sdr. plantage, Roustvej 111, hvor der er stort bålhus, toilet m.m., og der er mulighed for at blive i området resten af dagen. Kontakt os, hvis I er interesseret i dette.

Har du spørgsmål eller kommentarer til forløbet, er du meget velkommen til at kontakte Morten, naturvejleder hos NaturKulturVarde, på mail: mv@naturkulturvarde.dk

Forberedelse

For at forberede eleverne bedst muligt på besøget fra én af de pågældende udbydere, anbefaler vi, at I arbejder med førmaterialer, som er udarbejdet på tværs af DIN Forsyning, NaturKulturVarde og Vardemuseerne. På den måde introduceres eleverne for temaet "Varme om vinteren" ud fra både biologiske, naturvidenskabelige og kulturhistoriske perspektiver.

Du finder aktivitetshæftet på vores hjemmeside, http://viinaturskolen.dk/?page_id=36.

Del 1: Varmekilder

Start undervisningslektionen ud med at få afklaret ordet "varme". Hvad forbinder eleverne med varme? Gå på opdagelse i klassen og evt. i resten af skolens fællesarealer og undersøg hvilke varmekilder, der er til rådighed (eksempelvis radiatorer).

Hjemmeopgave: Hvordan holder eleverne varmen derhjemme? Lad eleverne i fællesskab med deres forældre undersøge, hvor varmen kommer fra, og hvilke varmekilder de har til rådighed indenfor. Opgavehæftet "Varme om vinteren" udleveres og udfyldes med henblik på en fælles snak om elevernes oplevelser derhjemme.

Del 2: Pigen med svovlstikkerne

Læs derefter eventyret "Den lille pige med svovlstikkerne" af H.C. Andersen højt for klassen. I kan vælge at arbejde med eventyret på forskellige måder. I finder vejledning og forslag til aktiviteter i opgavehæftet "Den lille pige med svovlstikkerne".

Del 3: Hold varmen i vinterskoven

Den sidste aktivitet i forberedelsesmaterialer handler om at holde varmen i vinterskoven. Hvordan klarer dyrene sig om vinteren? Og hvad kan vi mennesker gøre for at komme kulde i møde, når vi er ude i naturen? Lær eleverne, hvordan de skal klæde sig på, når de færdes udenfor. Brug opgavehæftet "Hold varmen i vinter-skoven".

Efterbehandling

Vi anbefaler, at der arbejdes med efteropgaverne, når I har haft besøg på skolen. Tag først og fremmest udgangspunkt i efteropgaverne fra den udbyder, I har haft besøg af. Derefter står det frit for, hvordan man arbejder med materialet.

Du finder opgaverne til efterbehandling i aktivitethæftet på http://viinaturskolen.dk/?page_id=36.

DIN Forsyning:

Tegne- og opgavehæfte for børn: Regnar Regnorm og Muldvarpen Mulle byder på forskellige opgaver.

Det mystiske rør i jorden: En bog om fjernvarme (udleveres ved besøget)

Vardemuseerne:

Lygtefest: Byd lyset velkommen med en lygtefest på skolen. Eleverne skal selv lave lanterner, som kan bruges som lysoptog under lygtefesten.

Påklædningsdukker: Hvordan klæder man sig på efter vejret? Hvornår er der brug for regnjakken og hvad med sandalerne? Eleverne skal klæde påklædningsdukkerne, Anders og Pernille, på efter vejret.

NaturKulturVarde:

Find dyrespor: Klassen finder spor og sportegn efter skovens store dyr - ræven og rådyret.

Er der en ræv i rævegraven?: Hæng en uldtråd op i rævegraven og hold øje med, om ræven er hjemme.

Du finder ligeledes informationer om ræven samt undervisningsforløbet "Hold varmen i vinterskoven".